

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 8. LISTOPADA ROKU 1799. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 30. Października.

Dzisiejsza gazeta Dworska donosi co następuje: „Podług raportów G. Melas pod d. 17. nieprzyjaciół z mocną siłą wyruszył na przeciw G. Klenau w Riviera Genueńskim stojącemu, stanowisko swoje Torriglia 3 tyściami ludzi wzmocnił, na dniu 12 stanowisko Bardagalata wojskiem Cesarzkim osadzone atakował, i z onego toż wojsko wyparł, także z częścią sił swoich nazajutrz posunął się ku stanowisku St. Stephano, a z drugiej strony za Chiavary ku Bobio, co wszystko przywiodło G. Klenau stanowisko swoje pod Sarzana przenieść w tył za Magara. Te jednak odniesione przez nieprzyjaciela korzyści nie długo trwały, gdyż podług raportów d. 20. G. Klenau przez dobrze ułożony manewr przymusił nieprzyjaciela cofnąć się spieszenie z gor pod Pontremoli, Borgo, Val di Tarro i Varese, z kąd od przedniej straży G. Klenau aż za wzgórki Sestri był ścigany, po czym wszystko do dawnego znowu położenia powróciło. — Wiadomo jest, iż F. M. L. Frölich z częścią wojsk swoich wyruszył z pod Rzymu na przeciw Ankonie, dla rozpoznania miasta i portu tego. Należało użyć mocnych środków do wydarcia tego ważnego schronienia dla kaprow Francuzkich, którzy po całym morzu Adriatyckim krążąc, zdobywszy zachwycione do portu tego zaprowadzali. — Ściągnięto przeto jeszcze inne wojska w Dalmacji, Semigaglia &c. stojące i przewieziono je w tamte strony, równie jak potrzebną artylleryą. F. M. L. Frölich rozpoczął już na dniu 17. tupać baterią na górze Galcazzo, tudzież szaleć na przeciw miasta, gdy tym czasem port blokowany jest zawsze przez Turckie i Rosyjskie okręty. Oblężenie zaczęło się formalne, dla przymuszenia miasta do poddania się, i oczekujemy na wiadomości o dalszych w tej mierze poszepekach.

z Londynu dnia 18. Października.

Rząd nasz zdaje się lękać wylądowania nieprzyjacielskiego w Irlandyi, gdyż wiele wojska tam posyła. Dzieci regimentów zostało w tym celu przeznaczonych. Inne wyśła już tam z Portsmouth popłynęły. Przed Breść gdzie floty nieprzyjacielskie mają stać gotowe do wyjścia na morze, krąży tylko kilka okrętów wojennych Angielskich. Bydź może iż ministrowie odebrali wiadomość, iż Francuzi w ciągu długich noców wypłynąć zamysłali. Wyprawa G. Hoche do Irlandyi miała być także w Październiku r. 1796 przedsięwzięta.

Wiadomości z Lizbony pod dniem 3. t. m. donoszą, iż na wysokości morza spostrzeżono z portu tego płynącą eskadrę Hiszpańską od 10 okrętów liniowych na dniu 19 i 20 Września, o czym natychmiast dano znać Admiralsowi Duckworth do Gibraltaru. — Tutejszy poseł Portugalski miał zawczoraj długą audiencyą u Króla. — Wielka liczba okrętów wojennych popłynęła już z rozmaitych portów naszych do Texel dla zabrania wojsk z Hollandyi. Gwardya która jeszcze do Hollandyi przeznaczona była, odebrała kontrordynans i powróciła już nazad do Londynu, gdzie żołnierze od żon i dzieci swoich z wielką radością przyjęci zostali. Xiążę York od którego jeszcze zawczoraj depesze rząd odebrał, wkrótce tu nazad jest spodziewanym. — Eskadra Admirala Dikson która nad Mosą krążyła, powróciła do Farnmuth, gdyż nie można by-

ło w Helvoetfluis zdobyć okrętów Hollenderskich.

Officerowie morscy kazali wygotować dla Admirala Nelson na pamiątkę zwycięstwa pod Abukir kosztowną szpadę, której giles wyobraża krokodyla, z napisem imienia okrętu i kommandanta. — W Fetz i Maroku przeszło trzecia część mieszkańców z zarazy morowej wymarła. Przypisują to Religij tamtejszej która zabrania używania wszelkich lekarstw na to złe tak straszne. — Z Irlandyi przybyło wielu deputowanych do Londynu, dla skutecznienia aktu Unij. Z tego powodu wiele rad gabinetowych odbytych zostało. — W wielu krajach ziednoczonej Ameryki urodzaje dla wielkich deszczów chybiły. Zolta także gorączka znowu się bardzo wzmogła w Nowym Yorku i Filadelfij. Z miast tych wiele osob ucieczką się ratuje. — Papiery nasze trzy procentowe stoją na 58 i 59.

z Hagi dnia 26. Października.

Generał Brune pisał następujący list do Dyrektoryatu z głównej kwatery w Alkmar pod dniem 23. — „Ob. Dyrektorowie. Donoszę wam, iż zaleciłem dyrektorowi inżynierów Krayenhof obejrzenie baterii i fortyfikacyow w Helder i pod Texel założonych, z dopilnowaniem, aby żadnej szkody w nich uczynionej nie było. — Wczoraj zaczęło się wsiadanie na okręty wojsk Angielskich i Rosyjskich, które przez poniesione klęski znacznie się zmniejszyły, i tylko niespełna do 30 tyścicy ludzi wynoszą. Dniem wprzody okręty wypłynęły na morze z bagażami, choremi i rannymi. Dawniej jeszcze posłano do Anglii 3 bataliony z dezertow i jeńców Batawskich złożone, którzy służbę u Xiążęcia Oranij przyieli. — (podpis:) Brune.

Generał Daendels ulokował zamianę 1500 ludzi z armii naszej Batawskiej, 500 już tu zniewoli przybyło. — Czynią tu teraz ścisłe dochodzenia, czyli pomiędzy pensyonowanymi i urzędnikami krajowymi, nie znajdując się tacy, którzy nieprzyjaciółom w jakimkolwiek sposobie byli pomocnikami, dla ukarania ich jako krzywoprzysięzcow. Ci, którzy sprzyiali nieprzyjaciółom i z bojaźni uciekli, mają być nazawsze wygnani z krajow Rzpltey, a powrót ich śmiercią ukarany. Wstawieni w boju, mają być nadgrodzieni. Generałowi Brune znakomity także podarunek ofiarowany będzie. Ma być także bity medal na pamiątkę ostatnich wypadków. — Na dniu 22 municypalność Amsterdamska obchodziła uroczystość z powodu wyjścia armii Angielsko-Rosyjskiej, na której obecnym był tutejszy kommandant Francuzki, Admiral Winter i wielu innych officerow. — Korpus wojsk Francuzkich czyni przygotowania do wyjścia z kraju Rzpltey naszej nad Ren. — Zaięty w niewolę generał Rosyjski Hermann podług listów z Petersburga, już więcej w służbę przyjętym nie będzie. Imperator oddał rangę iego Generałowi Kutuzow. — Listy z Frankfurtu donoszą o troskliwości w tamtych okolicach, z powodu pogłoski, iż wojska Francuzkie mają tamże zimowe kwatery odbywać.

W Enkhuyzen i innych miejscach gdzie drzewa wolności pościnane zostały, teraz na nowo z uroczystościami są wzniesione. — Z strony Anglikow Generał Knox z naszej Generał Simon, są zakładnikami dotrzymać się mający kapitulacyi. — Podług wyznania Generala Knox, strata Anglikow w famych ofi-

cerach do 350 wynosi. — Zawczoraj przyprowadzono tu jeszcze Moskalow w krzakach ukrywających się, którzy famami korzonkami i liśćmi z drzewa żywić się przymuszani byli. — Zaledwie Buonaparte przybył do Paryża, już listy tamtejsze dają mu rozmaite przeznaczenia.

z Paryża dnia 22. Października.

W proklamacyi wydanej przez Administracyą centralną departamentu Var, znajdując się jeszcze następujące szczegóły względem powrotu Generala Buonaparte do Francyi. „Gdy Buonaparte postanowił z Egiptu do Francyi powrócić, nie zwierzył się zamyśłu swojemu iak tylko iedynemu przyjacielowi swemu G. Berthier. Rozkazał Vice-Admiralowi Gantheaume uzbroić fregaty la Muron i la Carriere, tudzież statek awizowy la Revanche, i tartanę l'Independance, nic mu jednak nie mówił o swoim zamyśle. Wykonanie tego rozkazu u skutecznione było, w czasie kiedy possessya wyższego i niższego Egiptu zabezpieczoną została, i żołd dla armii na rok ieden był zapewnionym. Dopełniwszy to wszystko Buonaparte, posłał do tych wszystkich z ktorymi chciał do Francyi popłynąć listy zapieczętowane, z rozkazem aby je nieprzedzwy otwozyli iak w tym a w tym dniu, o tej a o tej godzinie, nad tym a nad tym nadbrzeżem morskim. Piąty Fruktydora (22 Sierp.) był dniem do ożiadu przeznaczonym. Wszyscy ktorzy wspomniane listy odebrali, otworzywszy one, znaleźli rozkaz wsiadania niezwłocznie na okręty. Nie tracąc momentu zostawili nad brzegiem konie, i inne swoje sprzęty. Gdy weszli do okrętu nastąpiło wezwanie każdego po imieniu. Postrzeżono pomiędzy nimi dwie obce osoby, które nazad na ląd wysadzone zostały. Podniesiono kotwice, lecz dla wiatrow przeciwnych, okręty dopiero na dniu 24 Sierpnia mogły z pod Abukir odpłynąć. Na odieździe Buonaparte zostawił zapieczętowany pakiet do G. Kleber, który dopiero we 24 godzin po odieździe iego miał być odpieczętowanym. Pakiet ten zawierał w sobie nominacyą G. Kleber na kommandanta całej armii Egipskiej w czasie niebytności Generala Buonaparte, tudzież oddanie kommandy w wyższym Egipcie G. Desaix. Z Buonapartem wsiadli także na okręty szef brygady Bessiere, kommandant przewodników, Ob. Arnaud, wielu officerow, rozmaici Mamclucy, niektorzy Arabowie &c. Przy odpłynieniu z Abukir żeglarze spostrzegli iedną fregatę Angielską, i przybyli na dniu 1 Października nie spotkawszy żadnych już potym okrętow nieprzyjacielskich do Ajaccio w Korsyce. Buonaparte znalazł ten kraj w którym się urodził podzielony na partye, lecz te z sobą połączył. Z Korsyki przypłynął do Francyi G. Lasnechodzi na kulach, a G. Murat ma ciężką ranę w szyi.

Nim jeszcze Buonaparte tu przybył, Dyrektoryat pod dniem 10 Października wygotował dla niego następujące pismo z pochwałami. „Obywatelu Generale. Dyrektoryat nie może ci dostatecznie opisać radości, jaką uczuł przy odebraniu depeszow twoich pod d. 10 i 17. Termidora (28 Lipca i 4. Sierpnia) tudzież szczegółow kampanii przez ciebie w Syryi odbytey. Dzielił on ze wszystkimi Francuzami smutek z powodu tak długo przerwanej z tobą korespondencyi, lecz ani na mo-

ment nie chciał dać wiary niepomysłnym pogłoskom przez nieprzyjaciół naszych rozlewianym. Nie można było zniszczyć tych pogłosków okazały jak ty to uczyniłeś. Bitwa ofatania pod *Abukir*, o której nam doniosłeś, dała nam tego najsławniejsze dowody. Wszędzie geniusz twój mianowicie się okazał. Dyrektoryat żałuje mocno straty walecznych wojowników, których postradałeś. Ceni nieprzełtannie godne podziwiania dzieła armii przez ciebie dowodzonej, i ponawia ci z ukontentowaniem żadnych granic nieznaną, wyraz swego niezmiennego zaufania w rządkich talentach twoich, które tyle sławie Rzpltej uśłużyły, a które konieczne przyłożysz się muszą do przyspieszenia tak pożądanego dnia pokoju. Przyłączamy akt ciała prawodawczego, w którym toż oświadcza dzięki odczynny, dla walecznej armii wschodniej.

Redaktor donosi, iż *Buonaparte* 7 dni bawił w *Ajaccio*. Noc tylko ukryła przed eskadrą *Angielską* około *Korsyki* krążącą, okręt na którym wódz ten znajdował się, a który podobno wiozł z sobą losy *Francji*. Wszystkie miasta, przez które kuryer z wiadomością o powrocie Generała *Buonaparte* przejeżdżał, były w wieczor oświecone.

Buonaparte procz Dyrektoryatu oddał wizyty tutejszym Generałom, i administracji centralnej, od której także na powrót wizytę otrzymał. Ulica zwycięstwa, na której mieszka, napełniona jest zawsze tłumem ludu widzieć go pragnącego. Mówią tu ciągle, iż z schwytanym komendantem wojsk *Tureckich* w *Abukir* zawarł traktat pokoju kondycyjalny, którego wspomniany komendant miał pojechać do *Konstantynopola*. Co takowy domysł zdaje się potwierdzać, jest to, iż 4 zakładników *Tureckich* przybyło do *St. Troyes*. Inni powątpiewają jeszcze o tym z powodu, iż *Buonaparte* na odjeździe swoim, armiom *G. Klebera* i *Desaix* kazał wyruszyć przeciw armii *W. Wezyra*.—Zona Generała *Buonaparte* wyjechała na przeciw męża, zginęła się z nim w drodze i jeszcze nazad nie powróciła. Na dniu 15 Paźdź: przejeżdżała z córką swoją i 2 innymi osobami przez *Sens*.

Na dniu 18 *Buonaparte* iadąc konno z wielu oficerami do Dyrektoryatu, spotrządził wielu żołnierzy, którzy pod nim we *Włoszech* służyli, i podał im rękę. *Tallien* pozostał w *Kairze*, i bayką jest jakoby miał o utracić. Dziśniejszy Przyjaciel Praw twierdzi, iż przybył do *Paryża*.

Jak tylko *Buonaparte* stanął w *Paryżu*, pierwszy był dyrektor *Barras*, który mu oddał wizytę. Po czym wódz *Egiptu* oddał wizytę Prezydentom obu Rad ciała prawodawczego. W czasie przejazdu jego przez *Lugdun*, grana była na teatrze nowa sztuka pod tytułem *Powrót bohatera*, na której *Buonaparte* dał się widzieć.—Czynią tu uwagę, iż właśnie teraz tydzień lat jest temu, jak *Godfryd de Bouillon* na czele krucjaty opanował *Egipt* i *Jerozolimę*.

Z okazji ukazujących się znowu szuanów i zajeć przez nich miasta *Mans*, *Bardon*, *Boisquetin*, miał mocną mowę na seji Rady 500 dnia 18.—Po nim *Talot* głos zabrał: Z żalem przychodzi mi wyznać, lecz muszę głośno to powiedzieć, iż jedna z najdawniejszych ran Rzpltey jest szuanerya. Nadaremnie podawałem wam w tej mierze środki potrzebne, nie zważano na nie. Smutną prawdę tu powiem, iż ani Dyrektoryat, ani wy nie wzięliście z zapałem opieki nad temi departamentami. Ta obojętność powiększyła zło. Nie będę wierzył temu, aby Rzplta nasza była jedną i nierozdzielną, dopóki widzieć będą departamenta, zimnym okiem poglądające na fomiczkie departamenta wojną domową niszczone. Lecz zajęty jestem jeszcze większym gniewem na widok 12 tysięcy żołnierzy w *Paryżu* bawiących, którzy zwyczajną tylko służbę odbywają, iak gdyby miało 500,000. mieszkańców mające, samo straży

swojej odbywać nie mogło. Trzy tysiące żołnierzy wyłanych z *Paryża*, byłoby dostatecznymi do pogubienia hersztów buntu. Żadam aby Dyrektoryat w poselstwie swoim dał nam wiadomość o położeniu departamentów zachodnich i o frzodkach, iakich użył dla przywrócenia w nich spokoyności.—Wniosek ten przyjętym został.

Generał *Vimeux* na czele 5 tysięcy wojska ściga rojalistów; z pobliskich także departamentów ściągają wojska dla otoczenia buntowników. Wszystkie prawie będące w *Paryżu* wojska, udały się w tamte okolice z Generałem *Hedouville*, który dawniej miał tam komendę, a teraz mianowany został komendantem armii zachodniej.—Siła republikańska w Zachodnich departamentach ma być do 40 tysięcy ludzi doprowadzona.—*Korweta Angielska*, która 300 emigrantów *Francuskich* do *Wandei* wiozła, została nad brzegami niższej *Loiry* od fregaty *Francuskiej* zatopioną.—W *Tours* podano do wiadomości następujący rozkaz jednego szefa rojalistów.—„*Bog—Ludwik XVIII—Armia Królewska—*Jeżeli Rzplta wprzeciagu 36 godzin nie wyda mi *JPanny Bennard de Bourdeil*, tudzież Pana *René Huet* i jego żony &c. na owczas znajdujących się w ręku moich zakładników rozstrzelać każę, i rozmaite okolice spale. Taka jest wola moja. Z rozkazu Króla.

(Podpis:) *Bradevor* szef rojalistów.

W tym momencie przyszedł tu kuryer od *G. Brune* z wiadomością, iż *Xiąże York* żąda kapitulować aby mógł spokoynie z wojskiem swoim do *Anglij* powrócić. Mówią tu, iż powrót *Anglików* z *Hollandyi*, dla tego jest przyspieszonym, iż w *Anglij* obawiają się nowey od floty zjednoczoney *Breńskiey* wizyty na brzegach *Irlandzkich*.—Podług dzienników tutejszych główna kwatera armii naszej *Włoskiej* jest teraz w *Coni*. *Novi* i *Susa* zajęte jest znowu od wojska naszego. W *Genui* zużył się sześć tysięcy *Francuzów*. Wiele miejsc armatami jest osadzonych.—Nieprzyjaciel ściga się pod *Mondovi*, dla opierania się dalszemu armii *Francuskiej* wkraczaniu. Generał *Championnet* wezwał Administracyę *Piemontcką*, aby udała się do *Coni*. Dotąd w *Grenoble* bawiła.—Generał *Baraguey d'Hilliers* złożył rangę swoją iako szef sztabu głównego armii *Renskiej*.—Minister *Francuski* w *Szwajcaryi* Ob. *Perrochel* miał w *Arau* konferencyę z *G. Mafseną* względem kontrybucyow na rozmaite miasta *Szwajcarskie* nałożonych. Po czym jeden Adjutant do *Paryża* posłanym został.—Dyrektoryat potwierdził nałożone przez *G. Mafsenę* kontrybucye i zalecił mu niezwłoczne onych wybieranie.

G. Mafsenę wydał nową odezwę do armii swojej, w której wyśławia iey obraz zasłużonych wypadków, i przywodzi na pamięć wszystko to co w dniach 14 w *Szwajcaryi* dokazała. Przy końcu mówi w tej odezwie. „Żołnierze. Wódz wasz musi wam donieść, iż nowy zawód prac i niebezpieczeństw dla was się otwiera. Przyjmuje on w imieniu waszym obowiązki, iż zawód ten z równie nieustraszoną mężstwem i podległością iak dotąd odbydziecie.

Dyrektoryat posłał także Generałowi *Brune* pismo z pochwałami. „W raportach które nam przysłałeś (mówi Dyrektoryat) dałeś pochwały tym którzy pod tobą walczyli, lecz o sobie zdaiesz się zapominać. Dyrektoryat sam przeto oddaje ci sprawiedliwość. Wie on z iak słabszą siłą i przy iak wielkich trudnościach odniosłeś zwycięstwo, zna także ile osobista odwaga twoja przysłużyła się do zwycięstwa pod *Kastrikum*.—Podobne pismo z pochwałami Dyrektoryat posłał *G. Mafsenie* do *Helwecyi*.—*G. Laroche* i *Legrand* oddani są pod sąd wojenny, pierwszy za poddanie *Manheimu*, drugi za opuszczenie *Auenheim*.—Kontradmirał *Latouche Treuille* który od czasu wyprawy do *Neapolu* bez obowiązków został, obiał teraz komendę nad kaprami.—Funt chleba w *Genui* kosztował 8 sous, inne

żywności w tejże proporcji. *G. Mafsol* miał komendę w *Genui* i ogłosił tamże wkrótce naftapic mający dowóz żywności. *G. St Cyr* ma swoją główną kwaterę w *Genui*.—Prawo względem wybierania zakładników w departamentach na lewym brzegu *Renu* leżących, uchylone znowu zostało.—Wyszły tu z druku *Pamiętniki historyczne i dyplomatyczne* od 14 Lipca aż do 30 *Prairial* roku 7, wydane przez exdyrektora *Barthelemi*. Lecz brat iego ogłosił pismo to za zmyślone.—W *Madrycie* była niedawno złożona wielka rada stanu na której *Xiąże* pokoiu był przytomnym, a z której ważnych wypadków spodziewać się należy.

Admirał *Hiszpański Maffredo* ciągle tu bawi. Minister wewnętrzny dawał dla niego w tych dniach ucztę.—Z *Hollandyi* sprowadzeni tu jeńcy, bardzo są dobrze traktowani. Strzegą ich żołnierze *Francuscy* dawniej zalogg *Korsu* składający.

Buonaparte zostawał przez pułtrzeci godzinę w Dyrektoryacie, i uważano iż stamtąd wychodził z twarzą wypogodzoną. Straż Dyrektoryatu oddawała mu najwyższe honory. Lubo rzadko komu zwykły się powierzać, widać jednak było, iż z ukontentowaniem mówił o *Włoskach*. Ztąd wnoszą, może mylnie, iż obejmuje najwyższą komendę nad armią *Włoską*.—*Buonaparte* używa teraz lepszego zdrowia niż przed swoim do *Egiptu* wyjazdem. W tym kraju, wyraża ieden z naszych Dzienników, ten Generał wszystkie swoje podróże konno odprawiał; niepuszczając się na nikogo wszystko sam własnymi oglądał oczyma. Podróż jego do *Suez* była nader ciekawa; w towarzysztwie bardzo małej liczby ludzi tak konnych iako i pieszych; rozpoznał dawny kanał, powrócił do *Adjerond*, oglądał *Belbeis*; pobił *Arabów* etc. W czasie tych wszystkich podróży, poprzedzał karawanę na koniu, lub się wysuwał na rozpoznawanie rozmaitych okolic stepu. Widok tej niezmierny pracy zadziwiał *Turków*, u których wyobrażenie wielkości pomieszczone jest z próżnowaniem.

Podług nowej organizacyi Armii *Renskiej*, trzy dywizye infanterji zostawać będą pod dowództwem Generałów *Ney*, *Delaborde* i *Laroche*, a dywizya kawalerji pod dowództwem Generała *Hauptoult*. Zapewniają, iż jedna dywizya Armii *Dunaju*, ma się do Armii *Renskiej* przyłączyć.

Pomimo niektórych przeciwności zdaje się codzień rzeczą pewniejszą, iż *Buonaparte* obejmuje komendę nad armią *Włoską*, i bierze z sobą Generała *Bernadotte*.

Bazylea i inne miasta *Szwajcarskie* odebrały od Dyrektoryatu *Szwajcarskiego* zakaz płacenia kontrybucyow przez *G. Mafsenę* nałożonych. Dyrektoryat *Francuski* rozkazał wybierać tę kontrybucyę sposobem pożyczki.—*G. Lecourbe* żądał uwolnienia siebie od komendy nad armią *Renską*. Lecz Dyrektoryat nie przyjął iego żądania. *Mafsenę* zostaje przy Armii *Helweckiej*, lecz wyłaził do Dyrektoryatu iednego Generała z żądaniem pieniędzy, broni, amunicyow i odzieży. Mówią, iż *Moreau* nie będzie już użyty (*Messenger*).—Głoszą, iż *Buonaparte* doprasza się o odwołanie prawa względem zakładników, i przymuszonej pożyczki.—Dwie osoby należące do suity Generała *Buonaparte*, zatrzymane były w drodze między *St. Maximen* i *Aix* przez rozbojników, którzy im zabrali wszystkie kosztowne sprzęty przy nich znalezione.—*Felix Lepelletier* aresztowany z powodu zatargi z *Chazalem*, został uwolniony od oskarżenia.

Roune kommissarz rządowy w *St. Domingo* ogłosił w przyłdku proklamacyę donoszącą, iż na mocy danego sobie od Dyrektoryatu pełnomocnictwa, i zazdaniem najwyższego kommandanta *Toussaint Louverture*, zawarł z *Edwardem Stawens* kommissarzem zjednoczonych stanów traktat handlowy, na mocy którego wszystkie porty wyspy wolne będą dla statków *Amerkańskich* do handlu. Traktat ten zostanie tymczasowo ulkuteczniiony, nim przybędzie ratyfikacya Dyrektoryatu *Francuskiego*. Ta wiadomość przybyła z *Charles-Town* pod d. 14. Lipca i przywieziona na statku przybyłym z Przyłodka.

z *Paryża* dnia 23. Października.

W Ciele Prawodawczym rozpoczęła się składka dla dania uczytu Generałowi *Buonaparte* na dniu 27.—*Buonaparte* i *Moreau* seszli się pierwszy raz dnia wczorajszego

u Prezydenta Gohier. Generale, rzekł Buonaparte, miałem z sobą w Egipcie wielu twoich Officerów, którzy prawdziwie są szacownymi wojownikami. — Mówią iż Monge z Egiptu przybyli, ma zaślubić Ob. Quinette w ministerium wewnętrznym, i że Berthier zostanie Ministrem wojennym po Dubois Crancé. — Armia Francuska przy wyjeździe z tamtąd Generala Buonaparte składała się z 24. tysięcy ludzi wraz z urzędnikami Cywilnymi, lecz nierachowano w to uzbrojonych Ormianów i Greków.

W czasie ucieczki, którą deputowani dawali dla Generala Buonaparte, spełniano podług zwyczajów rozmaite zdrowia. Lucyan brat jego spełnił zdrowie Nappiękniejszej kobiety Bogini pokoju. Oby wszyscy razem połączeni dobrzy ludzie jedną partją wyławili, dla nadania światu spokojności, i postawienia Rządy na niewzruszonych zasadach.

Opisanie wyprawy Syryjskiej przez Alexandra Berthier, Generała dywizji i Szefa sztabu głównego.

w Główny kwatery w Alexandryi dnia 11. Thermidor (29. Lipca) roku 790.

„Zamiar polityczny i wojskowy Generala Buonaparte, po wyładowaniu wojska Francuskiego w Egipcie, nie był inny, jak przygotować cios wielki dla Anglików. Procz tego żadnego sposobu niezaniedbał, przez któryby mógł przekonać Portę o życzeniach Rządu, w utrzymaniu z nią trwającej od tak dawna przyjaźni. Po zdobyciu Malty, wielka liczba niewolników Tureckich została uwolniona i do Konstantynopola odesłana. Po naszym przybyciu do Egiptu, bandera Turecka powiewała obok Francuskiej. Z Agentami Porty obchodzono się z winnym poważaniem.

„W porcie Alexandryjskim znajdowała się karawella Turecka z wielu kupieckimi okrętami. Buonaparte zapewnił Kapitana o przyjaźni Francuzów, lecz na rozkaz W. Sultana karawella z Alexandryi do Konstantynopola popłynąć musiała. Był to czas, w którym okręty Tureckie zwykły opuszczać Alexandryę. Buonaparte obdarzył podarunkami Kapitana karawelli, i zalecił mu wziąć z sobą Ob. Beauchamp z depeşami mającymi zapewnić Portę o przyjaźni Narodu Francuskiego. Kazał także przez niego oświadczyć Portę, powody nieukontentowania przeciw Dżezar Baszy Akry, i zapewnić ją, iż kary mające być wymierzone na tego Baszę, za złe jego postępek najmniejszej jej sprawić nie powinny niespokojności.

„Armia żądnych wcale z Europy nie odbierała wiadomości. Porty Egiptu były blokowane, lecz z wszystkich doniesień odbieranych poznaliśmy, że polityka Anglii, korzystając z zdarzenia pod Abukir, dla nakłonienia Porty do zaczepnego przeciw nam przynierza. Buonaparte zgadł z łatwością, że Portę przylączy się do nieprzyjaciół naszych, iż przedsięwzięta będzie operacja wojenna przeciw Egiptowi, wyprawa do Syrii i druga na morzu. Ułożył przeto natychmiast plan wkrócenia do Syrii dla ukarania Dżezara, zostawiając nominację Baszy Syrii Portę, gdyby przyjaźnioką naszą być chciała; postanowił potem powrócić do Egiptu dla odparcia wszelkich ataków nieprzyjaciela od morza.

„Po zapędzeniu Ibrahima Beja do Syrii, Buonaparte powrócił do Kairu. Pośłał Generala Desfaix z dywizją wojska do wyższego Egiptu, dla ścigania szczytków wojska Murada Beja. Zaprowadził rząd w Egipcie, ustanowiwszy Dywan w każdej prowincyi.

Urządzenia Generała Buonaparte co do wszystkich stanów wojskowych są takie, iż przeciw wszelkim buntom są bezpieczne. Ułożył porządek systema wojenne przeciw hordom Arabów, które we wszystkich czasach Egiptu pułtożyły. Nakazał nowy rozkład podatków, wprowadził gospodarstwo do Administracyi wojska, ustanowił kompanię handlu, zalecił Generalowi Andreossi (mężowi, którego żołnierze i uczeni, równie poważają) zająć jezioro Menzale i uścienie Peluzyjskie, tudzież uczynić nad niemi uwagi dotyczące nie tylko nauki, ale i wojskowości. General Andreossi powrócił dnia 7. Brumaire z obiadzką, i udał się potem z Ob. Bertholet do jezior wydających Saletre.

„Buonaparte ustanowił Instytut w Kairze. Złożył Bibliotekę, kazał zbudować Laboratorium chemiczne, wyznaczył na to fundusze, i wysłał uczonych na wszystkie strony, gdzie wojsko bezpieczeństwa dla nich zapewniało. Obywatele Nouet i Mechain oznaczyli szerokość Alexandryi, Kairu, Salchich, Damietty i Suez. — Peyre i inni inżynierowie zrownali kanał Suez. Lefebvre i Malus zwiędzili kanał Moyżesz. — Bouchard towarzyszył Generalowi Andreossi. — Peyre i Girard zrobili plan Alexandryi. — Lanorcy czynił uwagi nad kanałem Abon i kierował robotą przy kanale Alexandryjskim. — Geoffroi rozpoznawał twory znajdujące się w Nilu i w jeziorze Menzale. — Delille zbierał rośliny w niższym Egipcie. — Arnolet i Champy znajdają się przy wyprawie nad morzem czerwonym, gdzie się spodziewają znaleźć minerały żłak do Koffir udadzą się. Girard ma sobie powierzone roboty przy kanałach w wyższym Egipcie. Denou obieżdża Fayum i wyższy Egipt, dla odrysowania tamiecznych zabytków. Daterre rysuje zabytki Alexandryi i Kairu. Conte urządził warsztat mechaniczny, buduje wiatraki i inne nieznanne Egipcyanom maszyny. Beauchamp i Nouet pracują nad Kalendarzem mającym zawierać pięćdziesiąt

rachunek czasu, to jest: Rządy Francuskiej, Rzymskiej, Greckiej, Kościoła Koptów i Alkoranu. Savigny zbiera owoady w pułtynie i Syrii. Costaz pisze dziennik. Fourrier sekretarz Instytutu, jest Kommissarzem Francuskim przy Dywanie. O Obywatelach Monge i Bertholet nie piszę — byli oni wszędzie, zatrudniali się wszystkimi i wszystkiemu cokolwiek do rozszerzenia nauk przykładało się, ruch dawali.

„Buonaparte przed swym wyjazdem do Syrii chciał wprzód jeszcze zostać Panem Suez i sam to miejsce tak ważne dla handlu z Indjami zwiędzić, nadewszystko zaś rozwiązać pytanie, czyli kanał który miał łączyć morze czerwone z śródziemnym, a o którym hultoria w wątpliwości nas zostawia, w istocie znajdował się.

„Tym czasem więc gdy do wyprawy Syryjskiej czyniono przygotowania, Buonaparte pojechał do Suez. General Bon pomaszzerował wprzód z 1500. ludźmi i 2ma armatami przez pułtynię i osadził to miasto dnia 17. Frimaire. Buonaparte w towarzystwie części sztabu swego głównego, OOb. Monge, Bertholet, Costaz i Bourienne, eskortowany przez korpus jazdy, wyruszył z Kairu d. 4. Nivose i stanął obozem w Birket l'Hadii, czyli nad jeziorem pielgrzymow. Dnia 5. przez cały dzień i noc maszerował przez pułtynię, dnia 6. przybył do Suez, dnia 7. rozpoznawał brzegi morskie i miasto, które ufortyfikować zalecił. Dnia 8. przeszedł przy Suez morze czerwone, co w czasie upadku morza zrobić można, udał się potem do źródeł Moyżesza, leżących w Azji o półtora miliametru od Suez i wytryskujących z małych gór piaszczystych. Woda ich jest lodka i zawiera cząstki saletry. Znajdują się tam ślady kanału późniejszych czasów, którym woda prowadzona była do cytern nad morzem, z kądem do okrętów brano. Źródła same oddalone są od morza o 4. kilometry. Z magazynów w Suez będących okazuje się, iż to miasto musiało być kłosem wielkiego handlu. Teraz małe tylko statki zawijają mogą do portu. Na klinie jednym pialku wchodzącym o milę w morze, wyspać można baterie załaniające port. Arabowie z Top profilu o przyjaźni Francuzów. — Buonaparte wsparł handel ustanowiwszy do mniejsze iak było dawniej, i zniósł dawne uciemiężenia Mameluków i Baszów. Suez wkrótce powstał. Transporta do Kairu i Belbeys, przez dobrze urządzone karawany, są odprawiane. W czasie naszego bytności 4. statki z Dieldu do Suez zawinęły.

Dnia 10. Nivos Buonaparte wyjechał z Suez i obiecał brzegi morza czerwonego od pułtocy, o dwie mile od Suez znalazłszy ślady dawnego tamtejszego kanału, cztery mile wzdłuż szedł za nim. Puścił się potem w dalszą drogę. Dnia 14. w Oasis Honareb znalazł znowu ślady kanału Suez, który na kilka mil obiecał, rozkazawłszy potem inżynierowi Peyre, aby cały bieg kanału geometrycznie wymierzył i zrownał, praca która rozwiąże zagadkę iestestwa dzieła, jednego z największych i najszyteczniejszych, jakie kiedy z rąk ludzkich wysiść mogło.

Buonaparte dowiedziawszy się, iż Dżezar Basza mianowany Baszą Damaszk i Egiptu, zbiera wojska i zbliża się z korpusem swoim do portu El Arisch na kilka dni drogi od pułtyny odległego, wysłał Generala Regnier wraz z Generałem Legrange na opanowanie Cathich i założenia tam fortyfikacyow. General ten przybył tam na dniu 17. i zakładałaż. Tegoż dnia Buonaparte stawa w Kairze i daie ofiatelyny ruch wyprawie Syryjskiej.

Oto jest cała siła jego do tej wyprawy użyta:

Dywizya Generała Kleber	2349. ludzi.
— Bon	2449. —
— Lasne	2924. —
— Regnier	2160. —
Kawaleria	800.
Inżynierowie	340.
Artyllerya	1385.
Przewodnicy piesi i konni	400.
Wielbłądy	88.

Ogółem — 12.945.

19ta Pułbrzygada. — 3cie bataliony od pułbrzygady do Syrii przeznaczone. — Legion żeglarski. — Kawaleria odwodowa. — Legion Maltański, zostali rozdzieleni pomiędzy garnizony Alexandryi, Damietty i Kairu. Przeznaczem im jest, prowincye niższego Egiptu utrzymać w posłuszeństwie i załonić je od napadów Arabow. General Desfaix z dywizją swoją zajmował wyższy Egipt. Komenda w prowincyi Kairu powierzona jest Generalowi Dugua. W innych dowodzą Generalowie Brillard, Lanus, Zaiaczek, Fugieres, Leclerc i Almeyrus. Ob. Pouffielgue pozostał w Egipcie w urzędzie generalnego Administratora lkarbowego. Kaslyer generalny Armii Estève młodzieńiec pełen talentow został wzięty na wyprawę. Komenda w Alexandryi była wielkiej wagi. Buonaparte osadził iż ją należy powierzyć czynnemu officerowi, któryby do wiadomości artyllerycznych, łączył znajomość fortyfikacyow i innych rzeczy wojennych. W oddaleniu Generala, komenda ta była prawie niepodległą, tym zaś ważniejszą być się zdawała, iż Anglii blisko się ukazywali, a procz tego zaraza morowa mocno zagrażała. Miejsce to powierzył przeto Generalowi brygady Marmont. Zlecił procz tego Generalowi Almeyrus komendantowi w Damiecie, aby przyspieszył roboty około fortyfikacyow, a razem żywność i amunicyę dla armii Syryjskiej na okrętach złożył.

Buonaparte rozkazał także w Alexandryi aby potrzebne do szturmowania dział na okręty przeniesiono. Człłokroć śmiałość i wytrwałość prowadzi do zwycięstwa. Buonaparte wżgardził okrętami Angielskimi, a statki naładowane artylleryą wypłynęły z portu. Kontr-Admirał

Perrée odebrał rozkaz z fregatami Juno, Odważna i Alceste wypłynąć na morze i krążyć pod Jaffą dla utrzymania komunikacyi z Armią. Buonaparte wyrachował czas w którym fregaty wspomniane przybyć mogły. Trzeba było odważyć się na ten szrodek, dla dostania dział potrzebnych do szturmowania w przypadku gdyby Akra odporczyń nam śmiała. Procz tego nieznajoma była moc tej fortecy. Trudność marszu w pułtynie, niedozwalała transportować lądem armaty. Przez szybkie i nadzwyczajne środki, zgromadzono w Kairze potrzebne wielbłądy i muly do przewiezienia tego wszystkiego, co tylko potrzebnym było dla Armii, amunicyą, żywność, wodę etc. W Balak wybudowano szalupy kanonierkie i zawieziono je do Damietty, dla zabezpieczenia sobie żeglugi na jeziorze Menzale. General Kleber odebrał rozkaz udania się z dywizją swoją wodą do Damietty, a z tamtąd przez Menzale do Cathich, gdzie na dniu 16. Prairial miał stanąć. General Regnier na dniu 4. Pluvios pomaszzerował z głównym sztabem swoim do Salchich, a na dniu 16. miał stanąć w Cathich. Na dniu 18. pomaszzerował z tamtąd dalej i na dniu 21. przybył do El Arisch. Blisko do 2ch tysięcy ludzi z armii Baszy Akry mieli El Arisch i zamek w posłeszy swojej. (Tu następują opisy bitew rozmaitych dawniej w Nrze 87. doniesione.) — Reszta potem.

z Morsburga dnia 18. Października.

Dnia wczorajszego poślaniec Francuski przybył do Petershausen z propozycją ogłoszenia miała Konstantycę za neutralne, groząc w przypadku odmowienia zapaleniem onego. Komendant Austriacki odrzucił ją raz, lecz na mocne przełożenia sedyka miała, wysłano umyślnego do Arcy-Xiążęcia Karola z doniesieniem mu o żądaniu Francuzow, i o okropnym losie, jakim Konstantycę jest zagrożona; upraszano go zatem o dalsze rozkazy.

z wyższej Szwalbij dnia 20 Października.

Główna kwatery Arcy-Xiążęcia Karola jest jeszcze w Donaueschingen, większa część armii jego litoi obozem pod Husingen i Willingen, mniejsza część zajmując pozycye pod Saffhuzaż kądem Moskale do Bregenz i Lindau cofneli się. Kawaleria, artyllerya i kommissoryat Cesarli litoi pod Tutlingen, a kassa przeprowadzoną do Sigmaringen została.

z Darmstadt dnia 22. Października.

Rozchodzi się w tym momencie wiadomość, iż General Starray pomknął się ku Heidelbergowi, i że z tego miała wypędził Francuzow. Czekamy na potwierdzenie tej wieści. Przejeżdżający podróżni zapewniają, iż Xże de Schwarzenberg został lekko rannym, i że jeden pułkownik Austriacki dostał się Francuzom do niewoli.

Jedna dywizya strzelcow Francuskich chciała się przebrać do Odenvald, lecz była od wieśniaków odparta.

Francuzi wchodząc do Manheimu ogłosili, iż obchodzą się będą z Palatynatem, iako z kraiem nieprzyjacielskim. Żądali w kontrybucyi po 3500 zlt: co dzień na wydatki głównej kwatery. W mieście Aschaffenburgu, z którego wiele familiow schroniło się do Hanau, zupełna już powróciła spokojność. — W Frankonij zbierają pospolite ruszenie. — W Moguncyi nie ma w tym momencie więcej wojska Francuskiego iak 2300 ludzi.

z Stuttgardu dnia 23 Października.

Lifty nasze od granic Szwaycarskich i południowej Szwalbij dochodzą do dnia 20. Wszelko tam jest w spokojności. Suwarow odtąd iak ma w Lindau kwatery swoją, pośłał do Petersburga 3 kuryerow. — Negocjacye między nim i Arcy-Xiążęcim Karolem odbywane są na piśmie przez kuryerow, i pomimo takiej z sobą bliskości żadnej ustney konferencyi nie było. Zdaie się, iż zamyślają o zimowych kwaterych. Wiele wojska rozłożonego jest w Augsburgu, Kempten, Fugger, Truchsz etc. Słychać, iż dla załony Voralbergu i Gryzonow których łami Austriacy chcą bronić, G. Bellegarde obemy kommandę, począwszy od Bregenz aż do granicy Mediolanu.

z Hanau dnia 23. Października.

Lifty z Frankfurtu ogłaszają wielką trwogę względem handlu tamtejszego. Wielki dom handlowy braci Bernhard prześłał płacić, a dom Bethmenna w Londynie lyna bankiera Frankfurckiego, a razem i kompanisty zupełnie zbankrutował. — Kupeom Lipskim elektor pożyzył z własnego lkarbu milion talarow dla naprawy interesow handlowych. — Z Hiszpanii donoszą, iż flotta zjednoczona w Brest leżąca, ma prześiewiając wyprawę przeciw W. Brytanij, a inna flotta w Ferrol i Kadiz be-

dąca, połączona z wielu okrętami *Francuzkami* ma popłynąć na morze szwedzkie.

z Kempten dnia 23. Października.

Z *Feldkirch* pod dniem 18. donoszą co następuje: Wczoraj *Francuzi* atakowali G. *Außenberg* pod *Ragatz*, zapędzili go za *Ren*, i zaleli to miasto, równie jak most poniżej stojący. Opuścili wprawdzie *Urfer*, lecz zaleli górę S. *Garda* i znowu w liście znacznej ku *Bellenz* wkroczyli. — Słychać, iż *Francuzi* weszli do *Kölnu*. — Według listów z *Lindau* dnia 20 korpus *Korsakowa* przybył do okolic tamtejszych na dniu 19. korpus *Bawarski* z niektórymi regimentami *Rosyjskimi* poszło do *Bregenz*. Słychać, iż *Suwarow* z całą siłą chce znowu do *Szwajcaryi* wkroczyć. — Wczoraj 1400 ludzi z armii jego do 22 tysięcy wynoszący cofnęło się ku *Dorenbirn*. Część bagażów armii jego z *Włoch* przez *Tyrol* idąca, spodziewana jest temi dniami w *Kempten*.

Pułkownik *Williams* przed swoim z *Zurich* wyjazdem, kazał zatopić wielki okręt wojenny na jeziorze, lecz zostawił nienaruszone wszystkie małe statki, z których tylko armaty w wodę powyrzucać kazał.

z *Manheimu* dnia 25. Października.

Główna kwatera Armii *Reński* jest na nowo w naszym mieście. Część wojsk udała się ku *Heidelbergowi*. W tych dniach zaszły atarczki przy *Filipsburgu*. *Francuzi* wysypiają baterie na lewym brzegu dla bombardowania tej twierdzy, kład na pracujących nieprzelatnie strzelać.

Dnia 26. Października.

General *Lecourbe* wyjechał z swoim głównym sztabem dla przejrzenia wszystkich forpoczty Armii, która jeszcze wczoraj znajdowała się w tych sławnych stanowiskach, które od 5. dni zajmowała, to jest kolumna lewego skrzydła nad *Neckarem* za *Heidelbergiem*, rzodek w okolicach *Sinsheim*, prawe skrzydło około *Bruchsal* i *Filipsburga*. — Wczoraj przyprowadzono tu sto i pięćdziesiąt zabitych przez *Francuzów* w lesie *Waghausel* blisko *Filipsburga*, należących do garnizonu tej twierdzy.

Od brzegów Menu dnia 25. Października.

Gazety *Manheimskie* opisały następującym sposobem zdarzenia zaszły w tym mieście i jego okolicach od dnia 15. aż do 22.

Dnia 15. część wojsk *Francuzkiego* która przeszła świeżo *Ren*, posuwa się przez *Bergstrasse*; wojska *Niemieckie* znajdujące się z tej strony, daleko mniejsze liczbą, cofnęły się na lewy brzeg *Necker* i zniszczyły wszystkie mosty. Dnia 16. *Francuzi* przyprowadzili po południu kilka sztuk armat do bywaszej twierdzy *Reński*. Patrol który się posunął przez *Bergstrasse*, wszedł ostatecznej nocy do *Kasserkal* o milę od *Manheimu*.

Dnia 17. — Wczoraj około godziny 4. mały oddział kawalerii *Francuzkiej* pokazał się przed naszym miastem na prawym brzegu *Necker*. *Austriacy* znajdujący się tu w bardzo małej liczbie, odesłali dwiema dniami wprzód swoje bagaże i artylleryę, wyjąwszy kilka sztuk armat. Dowiedziawszy się iż *Francuzi* mocni do kilku tysięcy przybliżali się do *Manheimu*, *Austriacy* czynili niejakie przygotowania do obrony, lecz o godzinie 9. opuścili rozmaite stanowiska które zajmowali tak w mieście, iako i nad *Necker*, i wyszli z *Manheimu* przez bramę *Heidelberską* w największej spokojności. Około godziny 11. General *Francuzki* żądał od Magistratu ażeby ieden z jego członków przybył do niego, i aby przystawiono żywności dla wojsk, co zostało ulukuteczniomym. *Francuzi* zajęli iście *Necker*, przelali na tę stronę część wojsk, dla pilnowania bram które *Austriacy* zostawili otworem. Równno ze dniem, kilka batalionów pod dowództwem Generala *Sabathier* przeszedłszy *Necker*, wyszły bramą *Heidelberską*. Przyprowadzono tu 50. jeńców *Austriackich*, prawie wszystkich od huzarów *Weczai*, z pomiędzy których jest ich Pułkownik *Xze Esterhazy*.

Mówią, iż forpoczty *Austriackie* są teraz o pół milę z tamtej strony *Schwetzingen*.

Dnia 18. General *Ney* tymczasowy komendant armii *Reński* przybył tu z częścią swojej głównej kwatery; wojska *Francuzkie* posuwają się po obydwóch brzegach *Necker*, wczoraj zrana weszły do *Heidelberg*, kład *Austriacy* cofnęli się wczoraj, odparliż atak który *Francuzi* przypuścili przeciwko mostu na *Necker*.

Dnia 19. poruszenia wojsk *Francuzkich* nieustają, wczoraj iedna ich dywizja posunęła się z *Heidelberg* przez *Neckergemund* aż do *Hoffen* na drodze do *Sinsheim*, inny korpus udał się ku *Wisloch*.

Dnia 22. — Od dnia 19. przybyła tu wielka liczba rannych i nieco jeńców z okolic *Filipsburga*, *Wisloch*, *Weilstadt*, etc.

z *Hamburga* dnia 28. Października.

Wiadomości iakoby fregata Angielska *Lutine* wioząca gotowiznę do miasta nalezęła ratowała się do *Texel*, były fałszywe. Teraz zapewniam, iż rozbiła się na morzu. Oczekujemy więc innych statków z pieniędzmi z *Anglij*. — *Hollandrzy* rachują szkody swoje przez różne pożary przez *Anglików* popełniane, do 600,000 złotych.

Wiadomości z *Peterzbura* donoszą, iż Imperator przyjął dymisję Hr. *Koczuby* z urzędu Vice-Kancelarza. Miejsce jego zastąpi Hr. *Rastopsin*. — Słychać iż Hrabia *de Cobenzl* posłał Cesarzki w *Peterzburgu*, dla słabości zdrowia prosi o dymisję.

Od brzegów Menu dnia 29. Października.

Podług raportów z głównej kwatery *Rosyjskiej* w *Lindau* pod dniem 22. wojska *Rosyjskie* pod dowództwem *Suwarowa* podzieliły się na dwa korpusy, z których ieden jest pod komendą Xcia *Rosenberg*, drugi pod Generaliem *Desfelden*. — Z *Manheimu* pod dniem 28. donoszą, iż pozycje *Francuzów* żadnej odmiany nie poniosły, prócz, iż po zajęciu *Bruchsal*, *Francuzi* nieco naprzód posunęli się — Dnia 26. w wieczór mały korpus *Francuzkie* pokazał się znowu przed *Frankfurtem*. General *la Roche* wszedłszy do miasta, żądał 600. tysięcy liwrow tytułem pożyczki.

W *Peterzburgu* przeznaczają kardynała *Ruffo* za Papieża z przyłączoną uwagą, iż właśnie doszedł kanonicznego wieku lat 55. — W ostatniej bitwie w *Hollandyi* *Francuzom* przeszło 200 *Angielok* wpadło w ręce. — Minister *Moguncki* *Albani* znajduje się w *Aszaffenburgu*, mówi, iż mu się przykrzy mundur generalłki.

Od Granic Włoskich d. 5. Października.

Listy z *Neapolu* pod dniem 15. Września donoszą, iż tam zakon jezuicki będzie teraz przywrócony, i wychowanie dzieci mu powierzone, tym sposobem zapobieżone będzie zepsucie tak się szereg młodzieży. — Konkławe ma być odprawiane w kościele S. *Pawła* w *Wenecyi*. Po między kandydatami znajduje się tamże sławny *Maury*. Mówią tu, iż prócz wyboru Papieża mają być inne ważniejsze traktowane. Ponawia się znowu pogłoska o połączeniu kościoła katolickiego z greckim. — Kollegium Kardynałów wysłało już 10. kuryerów do *Wiednia* i *Mitawy*. — Mówią iż Kardynałowie *Hiszpańscy* do wyboru Papieża należeć nie chcą.

General *Francuzki* *Garnier* wydał przed odjazdem swoim proklamacyę do *Rzymian*, w której wyraził, iż zmienne szczęście wojenne przyniosło go do wejścia w traktaty z nieprzyjacielem. Oświadczył, iż zyskał dla nich bezpieczeństwo, byle tylko prawom posłuszni byli. Kto zaś z nim chce wyjechać, może z sobą zabrać własny majątek. W *Civita-Vechia* na ieden okręt Angielski wiało wojsko *Francuzkie*, na drugi legion *Rzymski*, a na trzeci urzędnicy cywilni Rzeszy *Rzymskiej*.

Doniesiono jest z *Turynu*, iż ciało zmarłego Papieża na rozkaz municypalności złożone zostało w piwnicy domu, w którym zakończył życie. Pralaci *Spina* i *Caraccio*, którzy mu towarzyszyli, oraz jego spowiednik przymuszani są zostać w *Walencyi*, i na próżno się dotąd starali otrzymać pozwolenie przewiezienia ciała Ojca S. do *Rzymu*.

General *Klenau* opanował górę dwóch *Braci* (i due *Fratelli*) kład widzieć można miasto *Genue*.

General *Austriacki* *Alcaini* umarł dnia 8. w *Medyolanie* po dosyć długiej chorobie. Dowodził on oblężeniem *Tortony*.

PUBLICANDUM.

Berlin. — Ob zwar noch mehrere ältere und neuere Verordnungen, insbesondere aber nach der erneuerten Post-Ordnung für sämtliche Königl. Provinzen, von 26ten Novbr. 1782. festsetzt, und darin ausdrücklich bestimmt ist, daß die, mit der ordinaire Post Reisende, schuldig sind, auch die bey sich führenden Sachen selbst Acht zu haben, und dahin zu sehen, daß solche von den Postillons bey jeder Wechselung auf dem Post Wagen wohl verwahrt und weder in den Post-Häusern vergessen, oder unterwegs verloren werden, weil die Schirmmeister und Po-

stillons mit den übrigen auf der Post vorhandenen Paqueten und deren sorgfältigen Wahrnehmung ohnehin genug zu thun haben, und also mit Beobachtung der Passagier Stücke sich nicht befassen können, weshalb mithin auch ein Passagier der auf seine Sachen und Bagage nicht selbst Acht giebt, bey entstehenden Verluste oder Verwahrlosung keinen Regress dieserhalb weder an ein Post-Amt noch an den Postillon, oder falls ein Schirmmeister die Post begleitet an diesen zu nehmen habe; es sey den dafs sowohl leztere betrifft, selbige sich durch Annahme eines besondern Trinkgeldes zu Verwahrung der Passagier Sachen verbindlich gemacht haben; als welchen Falls sie hiernächst für den etwanigen Verlust allerdings anstehen müssen. — So ereignet es sich dennoch jetzt sehr häufig, daß Sr. Königl. Majestät von dergleichen Post-Passagiers, welche durch eigene Unachtsamkeit ihre bey sich gehalten Effecten eingebost haben, unmittelbar um Entschädigung angegangen werden. Da solches aber der Verfassung zuwider ist, und ein jeder Reisender, welcher sich der ordinären Post bedient, der vorstehenden Verordnung gemäß für die Sicherheit der Sachen die er bey sich hat, selbst sorgen muß; so wird selbige auf Sr. Königl. Majestät Allerhöchsten Befehl dem Publico in Erinnerung gebracht, und dasselbe gewarnt, sich vor Schaden zu hüten. Den 20ten September 1799.

Königl. Pucels: General-Post-Directorium v. WERDER.

TABELLA

Generalna ceny zboż w znaczniejszych Miastach Departamentu Warszawskiego Kameralnego z miesiąca Września 1799. roku.

Inspekcyja Konsyliarza Ponorowego.	Na miarę Berlinską.				
	Pszenny.	Zyta.	Jęczmień.	Owies.	Groch.
	Win. spel. R. gr.	Win. spel. R. gr.	Win. spel. R. gr.	Win. spel. R. gr.	Win. spel. R. gr.
Inspekcyja Łęczycka.					
1. Piątek	40 12	24	18 12	18 12	40 12
2. Kłodawa	40	51	20	12	31 12
3. Kutno	38	50	18	11 12	32
4. Łęczyca	32 10	25 10	16 5	10 20	28 16
Inspekcyja Łowicka.					
1. Inowłódz	—	—	—	—	—
2. Rawa	34 16	25	15	11 16	20
3. Łowicz	36	28	22	28	12
4. Skierniewice	35 4	22	17	10 4	22
Insp. Warszawska.					
1. Białą	36	24	20	16	24
2. Błonie	40	32	18	12	24
3. Czerk	48	50	24	20	20
4. Góra	36	24	22	12	—
5. Goszczyn	36	24	16	10	32
6. Grodzisk	42	38	22	16	—
7. Grojec	38	26	18	10 12	32
8. How	36	24	20	15	24
9. Mogielnica	40	24	16	12	24
10. Mszczonow	42	50	24	17	32
11. Nadarzyn	40	28	20	18	24
12. Nowemiasz	30	20	12	10	26
13. Nowydwor	37	29	24	18	34
14. Piaseczno	50	29	20	16	32
15. Przybyszew	32	24	18	12	24
16. Sochaczew	34	28	16	14	26
17. Tarczyn	38	26 12	19	12	32
18. Warka	36	22	14	9	36
Miasto Warszawa z Przedmieściami, Praga i Skaryszewem	41 18	24 16	19 21	12 22	26 16

DONIESIENIA.

Dobra Holocze z przyległemi wsiami i Taurababy z przyległemi wsiami w Cyркуle Brzezińskim w Galicyi sytuowane są na przedaj, lub do zamiany za dobra w Prusach leżące, życzący je nabyć, udać się ma we Lwowie w czasie Kontraktów do JW. Piotra Bielńskiego tydzień do przedziecia, te dobra mają sławę, lasy; gdyby nawzajem życzył sobie kto zamienić dobra swoje Galicyjskie za dobra w Prusach położone sytuowane, równie wnijść może w negocyacyę z tymże JW. Bielńskim.

Sławne pigniki na wygubienie szczurów i myśli dostać można u P. Krebsowey a terazniejszy *Magierowey* w kamienicy Szubalskiej Nr. 179. prosto krzywego koła, stoik po złt. 2. Taż P. *Magierowa* posiada sekret wywabiania płam z sukna i iedwabnych lub innych iakichkolwiek materij.

Michler kupiec i Obywatel Warszawski, mający Handel faktienny na Krakowskim przedmieściu w kamienicy JP. Kampanowey pod Nrem 442 sytuowanej. Oświadcza niniejszym Prześwieta publicznosc obowiazaniem, iż mając w handlu swoim na składzie sukna w gatunkach Angielskich, Pruskich, Niderlandzkich, Berlinskich, i krajowych, oraz kazierny, puszkienka, alpagi, i inne białe Angielskie, za cenę dziesięć procento taniej, iakiego sławego kosztuje, sprzedać takowe oświadcza, a to dla zakonkludowania handlu swego, o czym każdy z kupujących przeświadczyć się będzie mógł, gdy u tegoż wyżej wyrażonego wspomnianego powyżej Towary kupować życzy sobie będzie.

Der Kaufmann Samuel Michler, dessen Tuchhandlung sich in dem Campionischen Hause Nr. 442. auf der Krakauer Vorstadt befindet, machet einem verehrungswürdigen Publico, hiermit bekannt, das da er gesonnen ist seine Tuch Handlung aufzuräumen, er sich entschlossen, seine vorraethigen Tücher, und andere wollen Waaren, bestehend, in den feinsten, englischen, pariser, niederländischen, berliner und chern, Alpagas, und andern englischen, Boyen, mit zehn procent, unter den besten Preisen zu verkaufen. Er bittet daher alle und jede, welche gefunden sind, Tuch, Casimir, u. s. w. zu kaufen, bei ihm anzutreten, und sich von obengemachten Anerbietungen selbst zu überzeugen.

Wincenty Wnorowski ze wsi Wroblow, Parafij Kulewskiej na Podlażu, piąty rok iak z domu wyjechał. Pozostała po nim małżonka nie mająca dotąd o nim żadnej wiadomości, uprasza przez miłość bliźniego, iezeli kto wie miejsce jego przebywania, ażeby raczył donieść do kantoru niniejszej Gazety.